

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 6462-10-20 ע. נ' א.
תמ"ש 74529-11-20 א. נ' ע.

לפני כבוד השופטת אסתר ז'יטניצקי רקובר

התובעת

ט. ע.

ע"י ב"כ עו"ד מרדכי סאסי ו/או עוה"ד זוהר סאסי

נגד

הנתבעת

א. א.

ע"י ב"כ עו"ד אלינור ליבוביץ ועוה"ד שאולי וקנין

פסק דין

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23

1. פסק דין זה עניינו בשתי תביעות הודיות:

האחת - תביעה שהגישה האם כנגד בתה למתן פסק דין הצהרתי, המצהיר על ביטול המתנה.
השנייה – תביעה שהגישה הבת כנגד אמה למתן פסק דין הצהרתי, המצהיר על תוקפה של המתנה או אכיפת הסכם המתנה.

2. עיקרי הדברים

2.1 עסקינן בתביעות הודיות של האם, הגב' ט. ע. ובתה הגב' א. א., שתיקראנה להלן: **"האם" ו"הבת"**.

2.2 האם הינה אלמנה ולה שתי בנות ובן, כשהבת, נשוא תביעה זו הינה אחת משלושת ילדיה.

2.3 האם הינה בעלת זכויות בלעדיות בדירה, שברח'י **** ***, רמת גן, הידועה כגוש ****, חלקה ***, שתיקרא להלן: **"דירת המגורים"**.

2.4 משך כל השנים התגוררה האם בדירת המגורים, כשבתה, שהינה רווקה וללא ילדים התגוררה בדירתה.

2.5 ביום 9.3.14 נחתמו תצהירי מתנה והסכם מתנה, הנושאים את חתימות האם והבת.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 6462-10-20 ע. נ' א.
תמ"ש 74529-11-20 א. נ' ע.

לפני כבוד השופטת אסתר ז'יטניצקי רקובר

- 1 בהתאם למסמכים הנ"ל מעניקה האם, ללא תמורה, לבתה 85% מזכויותיה בדירת
2 המגורים.
3
- 4 2.7 יחסי האם ובתה עלו על שרטון ובעקבות כך בחודש יוני 2020 עזבה האם את דירת
5 מגוריה ועברה להתגורר אצל בתה השנייה, ב**** ***, כשהבת נותרה להתגורר
6 בדירת המגורים.
- 7
- 8 2.8 עד למועד זה רשומה האם כבעלת הזכויות בדירה.
9
- 10 2.9 האם מבקשת להצהיר על ביטול המתנה ואילו הבת מבקשת להצהיר שהסכם המתנה
11 תקף ולחייב באכיפתו.
12
- 13 טענות הצדדים 3.
- 14
- 15 טענות האם 3.1
- 16
- 17 3.1.1 האם טוענת שבשום שלב לא היה בכוונתה להעביר את זכויותיה בבית
18 המגורים, ללא תמורה, לבתה.
19
- 20 3.1.2 האם ממשיכה וטוענת שחתימותיה על המסמכים הנטענים שהושגו במרמה,
21 בסוברה שהינה חותמת על מסמכים שמטרתם לסייע לבת במס הכנסה
22 וכשאינה מבינה שהינה חותמת על הענקת דירת מגוריה במתנה לבתה.
23
- 24 3.1.3 כן טוענת האם, שהיות והמתנה לא הושלמה ברישום, אזי עסקינן
25 "בהתחייבות לתת מתנה", כשבנסיבות אלה, מתקיימות עילות הביטול,
26 המנויות בסעיפים 5(ב) ו-5(ג) לחוק המתנה, המזכות בביטול המתנה.
27
- 28 טענות הבת 3.2
- 29
- 30 3.2.1 לבת שתי טענות מקדמיות, האחת – שכשירותה השכלית של האם מוטלת
31 בספק וכי נכון למנות לאם אפוטרופוס או אפוטרופוס לדין, והשנייה – שיהוי
32 בהגשת התביעה, שתי טענות, שאין להן כל בסיס, שכן לא הובאה על ידי
33 הבת ולו ראשית ראיה בדבר אי כשירות האם וכן הוכח, כפי שיובהר להלן,

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 6462-10-20 ע. נ' א.
תמ"ש 74529-11-20 א. נ' ע.

לפני כבוד השופטת אסתר ז'יטניצקי רקובר

- 1 שמסמכי המתנה התגלו לאם רק בכתב ההגנה של הבת בתביעת הפינוי, אשר
2 הוגש בחודש אוגוסט 2020.
3
- 4 3.2.2 כן טוענת הבת, שהאם חתמה על תצהירי המתנה והסכם המתנה מרצונה
5 החופשי והבינה את משמעותם.
6
- 7 **עיקרי העובדות הקשורות לעסקת המתנה** 4.
8
- 9 4.1 הבת מנסה לבסס קיומה של עסקת מתנה על המסמכים הבאים:
- 10 • תצהירי מתנה של האם והבת מיום 9.3.14.
 - 11 • הסכם מתנה מיום 9.3.14.
 - 12 • משי"ח שהוגש ביום 31.3.14.
 - 13 • הצהרת מוכר לפטור ממס שבח מיום 31.3.14.
- 14
- 15 4.2 הבת טוענת שמסמכים אלה נושאים את חתימת האם ומכאן שמתן המתנה נעשה
16 בהסכמת האם ומרצונה החופשי.
17
- 18 4.3 האם טוענת מנגד שחתימותיה על המסמכים הושגו תוך הטעייתה על ידי בתה
19 שביקשה ממנה לחתום על מסמכים שיסייעו לה במס הכנסה ובביטוח לאומי,
20 כשבתה אינה מבהירה לה שהינה חותמת על מסמכים להעברת זכויותיה בדירת
21 המגורים וודאי שלא הבהירה לה את המשמעות של חתימה על מסמכים אלה.
22
- 23 4.4 עוד טוענת האם, שתצהירי המתנה, הסכם המתנה התגלו לה לראשונה בכתב ההגנה
24 שהגישה הבת לתביעת הפינוי שהגישה האם, שם צרפה הבת מסמכים אלה.
25
- 26 **הטענה שהחתימות הושגו תוך הטעיה** 5.
27
- 28 5.1 בתביעתה ובתצהירה טענה האם שהוחתמה ע"י בתה על מסמכים שונים, תוך שבתה
29 מבהירה לה שמטרתם לסייע לה בקבלת הטבות במס הכנסה ואינה מבהירה לה
30 שהיא מחתימה אותה על העברת זכויותיה, ללא תמורה, בדירת מגורים וכי מסמכים
31 אלה התגלו לה לראשונה בכתב הגנתה של הבת. ראה סעיפים 12, 13 ו-15 לתצהיר
32 האם:

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 6462-10-20 ע. נ' א.
תמ"ש 74529-11-20 א. נ' ע.

לפני כבוד השופטת אסתר ז'יטניצקי רקובר

- 1 • האם מתחייבת שלא להעביר בכל צורה שהיא ולא למשכן או לשעבד את
- 2 יתרת 15% מזכויותיה ללא הסכמה כתובה מראש של הבת ובכל מקרה
- 3 מתחייבת האם להעניק לבת זכות קדימה לרכישת יתרת זכויות האם.
- 4 • האם מתחייבת לאפשר לבתה להתגורר יחד עמה בדירת מגוריה ככל
- 5 שהבת תוכל ותרצה בכך, כל ימי חייה.
- 6 • הבת מסכימה לשלם את כל המיסים, ההיטלים והתשלומים שיחול בגין
- 7 עסקת המתנה והעברת הזכויות על שמה.
- 8 • הבת מתחייבת לאפשר לאם להתגורר בדירת המגורים ככל שהיא תוכל
- 9 ותרצה בכך, כל ימי חייה.
- 10 • במידת הצורך ו/או על פי בקשתה ושיקול דעתה של הבת תחתום האם
- 11 בפני נוטריון על ייפוי כוח בלתי חוזר ובלתי ניתן לביטול, המסמך ומייפה
- 12 את כוחה של הבת לעשות את כל הפעולות הדרושות לביצוע ההסכם.
- 13
- 14 5.3.3 בסעיף 4 לתצהירי נותן המתנה ומקבל המתנה נכתב **"שהסכם המתנה הינו**
- 15 **חלק בלתי נפרד מתצהיר זה"**.
- 16
- 17 5.3.4 על פי עדות הבת, הסכם המתנה ותצהירי המתנה הוכנו כולם על ידה
- 18 והודפסו על ידה מראש, כשבתצהירי המתנה הדפיסה הבת נוסח של אימות
- 19 חתימה אשר מולא על ידה מראש כולל שם המצהיר, ללא מספר תעודת זהות
- 20 שלו וכל שנותר היה להשלים את שמו של עורך הדין אשר יאמת את
- 21 התצהיר.
- 22
- 23 5.3.5 הבת העידה, שהגיעה יחד עם אמה לבימ"ש לענייני משפחה, שם אישר עו"ד
- 24 שהיה במקום את חתימותיהן של האם והבת, כששם עו"ד המצוין על גבי
- 25 התצהירים הוא עו"ד גבריאל נורמטוב וזו עדות הבת, בחקירתה הנגדית,
- 26 בבית המשפט ביום 5.10.2021 :
- 27
- 28 **"ת. אמרתי שב-9.3 חתמנו בבית המשפט לענייני משפחה**
- 29 **אך ורק על הצהרות של נותנת ומקבלת המתנה וההסכם.**
- 30 **זה היה פיזית בבית המשפט לענייני משפחה אצל עו"ד**
- 31 **נורמטוב כי היה שם שירות אימות כזה של אימות**
- 32 **חתימות..."**

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 6462-10-20 ע. נ' א.
תמ"ש 74529-11-20 א. נ' ע.

לפני כבוד השופטת אסתר ז'יטניצקי רקובר

- 1
2 5.3.6 מתצהיר המתנה עליו חתומה האם לא ניתן ללמוד אם לפני שעורך הדין
3 אימת את התצהיר הוצגה לפניו תעודת הזהות של האם והאם הסביר לאם
4 על מה היא חותמת.
5
6 5.3.7 הבת העידה בחקירתה בביהמ"ש: "אני מניחה שאם עו"ד נורמטוב היה פה
7 הוא היה מסביר לך שזה חלק מהתפקיד שלו שהוא חייב להגיד כאשר הוא
8 מחתים אדם על מסמך מסוים, הוא חייב לוודא שאותו אדם יודע על מה
9 הוא חותם. לא מדובר בחותמת גומי". אך הבת לא טרחה לזמן את עורך
10 הדין אשר אימת לטענתה את חתימת האם.
11
12 5.4 המסמכים שהוגשו למס שבח
13
14 5.4.1 לביהמ"ש הוצגו מסמכים אשר הוגשו למס שבח, הנושאים תאריך
15 31.3.2014 שעליהם חתימת האם.
16 האחד – מש"ח למס שבח אשר בעמוד האחרון מופיעה חתימת האם
17 וחתימתה מאושרת על ידי מפקח שומת המקרקעין, מר אנקונינה אריאל.
18 השני – בקשה לפטור ממס שבח בגין דירת מגורים מזכה, מסמך הנושא את
19 חתימת האם.
20
21 6. השאלה הראשונה – הקיים הסכם מתנה תקף
22
23 6.1 המצב המשפטי
24
25 6.1.1 על הסכם מתנה חלות שתי מערכות דינים: הדינים המיוחדים הקבועים
26 בחוק המתנה, תשכ"ח-1968, וכן הדין הכללי של דיני החוזים בנושאים שלא
27 הוסדרו על ידי חוק המתנה. ראה ע"א 173/72 גנאיים ואח' נ' גנאיים, פ"ד
28 כז(1) 414, 420 (31.1.1973), וכן מ' אי ראבילו, חוק המתנה תשכ"ח-1968,
29 מהדורה שנייה, עמ' 30.
30
31 6.1.2 כבכל חוזה, גם בחוזה מתנה היסוד להשתכללותו הוא גמירות דעתם של
32 המתקשרים בו, והמבחן להתקיימותה של זו הוא מבחן חיצוני

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 6462-10-20 ע. נ' א.
תמ"ש 74529-11-20 א. נ' ע.

לפני כבוד השופטת אסתר ז'יטניצקי רקובר

- 1 אובייקטיבי, שנועד להעניק הגנה להסתמכות המתקשר. ראה ע"א
2 3601/96 **בראשי ואח' נ' עיזבון המנוח זלמן בראשי ז"ל**, פ"ד נב(2) 582,
3 597 (11.6.1998); ע"א 6296/05 **כהן נ' עיזבון המנוחה בקשי כתון**
4 ז"ל (5.8.2007).
- 5
- 6 מעצם היותו של הסכם המתנה - חוזה חד צדדי, קיימת חשיבות רבה 6.1.3
7 לגמירות דעתו של נותן המתנה בזמן מתן המתנה, כשעל ביהמ"ש לוודא
8 שנותן המתנה התכוון לתת מתוך רצון חופשי וגמירות דעת. יצוין כי
9 בחוזה חד צדדי שכזה דרוש חופש רצון והחלטה מלאים ושלמים יותר
10 מאלו הנדרשים בחוזים דו צדדיים (ראה ספרו של מרדכי אלפרדו ראבילו
11 "**חוק המתנה**" מהדורה שנייה, עמ' 37-38).
- 12
- 13 נפסק "שההגנה אשר תינתן למקבל המתנה תיפול, במידה ניכרת, בעוצמתה 6.1.4
14 מזו המוענקת למי שנתן תמורה" הטעם ברור. צד שלא תרם מצידו דבר
15 לעסקה ושכל מה שניתן לו בחסד ניתן, איננו זכאי לאותה מידה של הגנה
16 הניתנת למי שתרום לעסקה החוזית". ראה 12174-10-11 **פלונית נ' עיזבון**
17 **המנוחה**.
- 18
- 19 הפסיקה קובעת כי בעל דין, הטוען טענה מהותית לגרסתו במשפט, הוא 6.1.5
20 הנושא בנטל השכנוע להוכחת אותה טענה. ראה רע"א 1436/90 **גיורא ארז**
21 **נגד מנהל מס ערך מוסף**, פ"ד מ"ו (5), 101, בעמ' 105 (24.9.1992); ע"א
22 4612/95 **איתמר מתתיהו נ' שטיל יהודית**, פ"ד נא(4), 767 (27.10.1997).
- 23
- 24 בנסיבות אלה, חובתה של האם להוכיח את חוסר גמירות דעתה מחמת 6.1.6
25 הטעייתה.
- 26
- 27 הנסיבות דידן 6.2
- 28
- 29 עסקינן בדירת מגורים יחידה, השייכת במלואה לאם, בה הינה מתגוררת כל 6.2.1
30 העת ואשר על פי המסמכים שהוצגו היא מתחייבת להעביר, ללא תמורה,
31 85% מזכויותיה בדירה לבתה, כשגם לגבי 15% הנותרים מוגבלת האם
32 בהעברתם, כשלאם שני ילדים נוספים.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 6462-10-20 ע. נ' א.
תמ"ש 74529-11-20 א. נ' ע.

לפני כבוד השופטת אסתר ז'יטניצקי רקובר

- 1
2
3 6.2.2 המצב השכיח הינו שנותן המתנה הוא הצד האקטיבי ואילו מקבל המתנה
4 הינו הצד הפסיבי מבין השניים, כשנותן המתנה הוא היוזם את ביצוע הענקת
5 המתנה וכל הכרוך בכך, ומפעולותיו אלו ניתן ללמוד על רצונו ועל גמירות
6 דעתו להקנות את המתנה למקבל המתנה.
7
8 6.2.3 במקרה זה, יש היפוך תפקידים, כשהבת, על פי הודאתה, היא שהכינה את
9 כל המסמכים הנדרשים להסכם המתנה והאם הייתה פסיבית לחלוטין.
10
11 6.2.4 בחקירתה הנגדית הודתה הבת שבדקה באינטרנט ומצאה חוזי מתנה
12 סטנדרטיים, התאימה את הפרטים והכינה בעצמה את התצהירים
13 וההסכם, ללא סיוע של עו"ד.
14
15 6.2.5 הבת גם העידה שהביאה את האם לביהמ"ש, שם אימת עו"ד שהיה במקום,
16 את חתימת האם על התצהיר וכן הביאה את האם למס שבח ולמינהל,
17 כשהאם טוענת מנגד שלא הבינה שבחתימתה על מסמכים אלה הינה מקנה
18 במתנה את דירת מגוריה לבתה וסברה שכל המסמכים שעליהם הוחתמה
19 הינם על מנת שבתה תקבל הטבות במס הכנסה, כשאיש לטענתה לא הסביר
20 לה על מה היא חותמת ומה משמעותם של מסמכים אלה.
21
22 6.2.6 פה המקום לציין, שלמרות שהאם חתמה על מסמכי המתנה עוד בחודש מרס
23 2014 הבת לא השלימה את רישום המתנה בטאבו והזכויות נותרו רשומות
24 על שם האם.
25
26 6.2.7 הבת ניסתה לתלות את הסיבה לאי רישום זכויות האם על שמה, משך
27 למעלה מ-6 שנים, בטענה שחששה מאחיה שמא יגלה את דבר ההעברה
28 ויפגע בה, כשמעבר לטענה סתמית זו לא הביאה כל ביסוס לטענתה.
29
30 6.2.8 כאמור הנטל להוכיח את אי גמירות הדעת מוטל על האם, אשר עלה בידה
31 להעלות מספר תהיות, אך אין בהם די כדי להרים את נטל הראיה המוטל
32 עליה.
33

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 6462-10-20 ע. נ' א.
תמ"ש 74529-11-20 א. נ' ע.

לפני כבוד השופטת אסתר ז'יטניצקי רקובר

- 1
2
3 6.2.9 מהעדויות עלה שהאם הינה אישה ללא תארים, אשר נתנה אמון מלא בבתה
4 ומלאה אחר בקשותיה ברם, חזקה שאדם החותם על מסמך, קרא אותו
5 והבין את משמעותו, כשלא עלה בידי האם להוכיח שאינה יודעת קרוא
6 וכתוב או שהייתה סיבה כלשהי אשר מנעה ממנה להבין על מה הוחתמה.
7
8 6.2.10 עולה אפוא, שלא עלה בידי האם להוכיח כי הוטעתה וכי המסמכים שנחתמו
9 על ידה נחתמו בהיעדר גמירות דעת מצידה ומשכך, הסכם המתנה תקף.
10
11 7. השאלה השנייה – האם הוכחו עילות הביטול המזכות בביטול המתנה .7
12
13 7.1 המצב המשפטי
14
15 7.1.1 סעיף 1 לחוק המתנה קובע כי "מתנה היא הקניית נכס שלא בתמורה" וכי
16 "דבר-המתנה יכול שיהיה מקרקעין, מטלטלין או זכויות".
17
18 7.1.2 סעיף 2 לחוק המתנה קובע כי "מתנה נגמרת בהקניית דבר-המתנה על-ידי
19 הנותן למקבל תוך הסכמה ביניהם שהדבר ניתן במתנה" כשסעיף 6 לחוק
20 המתנה קובע כי "בעלות בדבר-המתנה עוברת למקבל במסירת הדבר לידי,
21 או במסירת מסמך לידי המזכה אותו לקבלו, ואם היה הדבר ברשות המקבל
22 - בהודעת הנותן למקבל על המתנה; והכל כשאינן בדין אחר הוראות
23 מיוחדות לענין הנדון".
24
25 7.1.3 משעסקין במתנה במקרקעין, חלות הוראות סעיפים 6 ו-7 לחוק
26 המקרקעין, תשכ"ט 1969, הקובעות שפעולת העברת הבעלות במקרקעין
27 מסתיימת עם רישום הבעלות על שם מקבל הזכות וכל עוד לא הסתיימה
28 המתנה ברישום, אזי המדובר בהתחייבות לתת מתנה.
29
30 7.1.4 במצב של "התחייבות לתת מתנה" עילות הביטול רחבות יותר ומפורטות
31 בסעיף 5 לחוק המתנה, תשכ"ח – 1968, הקובע:

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 6462-10-20 ע. נ' א.
תמ"ש 74529-11-20 א. נ' ע.

לפני כבוד השופטת אסתר ז'יטניצקי רקובר

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29

(א) התחייבות לתת מתנה בעתיד טעונה מסמך בכתב.

(ב) כל עוד מקבל המתנה לא שינה את מצבו בהסתמך על ההתחייבות, רשאי הנותן לחזור בו ממנה, זולת אם ויתר בכתב על רשות זו.

(ג) מלבד האמור בסעיף קטן (ב), רשאי הנותן לחזור בו מהתחייבותו אם היתה החזרה מוצדקת בהתנהגות מחפירה של מקבל המתנה כלפי הנותן או כלפי בן-משפחתו או בהרעה ניכרת שחלה במצבו הכלכלי של הנותן.

7.1.5 סעיף 5 לחוק המתנה מונה מספר מצבים בהם ניתן לחזור מהתחייבות לתת מתנה.

האחד – המפורט בסעיף 5(ב) לחוק המתנה, הקובע שנותן המתנה יכול לחזור בו ממתן המתנה ללא סיבה, כשעליו למלא שני תנאים מצטברים:

- מקבל המתנה לא שינה את מצבו בהסתמך על ההתחייבות.
- נותן המתנה לא ויתר בכתב על זכותו לחזור בו.

השני – המפורט בסעיף 5(ג) לחוק המתנה, הקובע שנותן המתנה יכול לחזור בו אם התקיימה התנהגות מחפירה מצד מקבל המתנה או חלה הרעה ניכרת במצבו הכלכלי של נותן המתנה.

7.2 האם טוענת, שבמקרה זה התקיימו עילות הביטול, המנויות בסעיף 5(ב) ובסעיף 5(ג) בדבר התנהגות מחפירה.

8. עילת הביטול הקבועה בסעיף 5(ב) לחוק

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 6462-10-20 ע. נ' א.
תמ"ש 74529-11-20 א. נ' ע.

לפני כבוד השופטת אסתר ז'יטניצקי רקובר

1 סעיף 5(ב) לחוק המתנה דורש שני תנאים מצטברים לביטול המתנה והם: מקבל
2 המתנה לא שינה את מצבו בהסתמך על ההתחייבות ונותן המתנה לא ויתר בכתב על
3 זכותו לחזור בו.
4

5 **תנאי ראשון – לא שינה את מצבו בהסתמך על ההתחייבות** 8.2
6

7 8.2.1 מהעדויות עלה שהבת לא שינתה את מצבה לרעה בהסתמכה על התחייבות
8 אמה לתת לה 85% מדירת המגורים במתנה, כשהבת לא הצליחה לסתור
9 זאת.

10 8.2.2 האם העידה והבת הודתה בכך, שמשך רוב שנותיה בתה לא עבדה וחייתה
11 על חשבון האם, כשלא הוכח כל שינוי בהתנהלות הבת לאחר חתימת מסמכי
12 המתנה.
13

14 8.2.3 הבת אף לא הצליחה להוכיח, שהשיפוץ שעשתה מומן מכספה ולא מכספי
15 האם.
16

17
18 **התנאי השני – נותן המתנה לא ויתר בכתב על זכותו לחזור בו** 8.3
19

20 8.3.1 סעיף 2 לתצהיר נותן המתנה נכתב: "הנני נותנת במתנה גמורה ובלתי
21 חוזרת", כשבסעיף 4 לתצהיר נותן המתנה נכתב: "הסכם המתנה הינו חלק
22 בלתי נפרד מתצהיר זה".
23

24 8.3.2 בסעיף 5 להסכם המתנה נכתב:
25

26 "5.1 במידת הצורך ו/או ע"פ בקשתה ושיקול דעתה של צד ב',
27 תחתום צד א', בפני נוטריון, על ייפוי כוח בלתי חוזר
28 ובלתי ניתן לביטול, המסמיך ומייפה את כוחה של צד ב'
29 לעשות את כל הפעולות אשר שלוח רשאי לעשותן
30 והדרושות לשם ביצוע הוראותיו של הסכם זה, לרבות
31 סמכויות לביצוע ההעברה ורישום הזכויות, המוענקות
32 בהסכם זה, על שמה של צד ב'".
33

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 6462-10-20 ע. נ' א.
תמ"ש 74529-11-20 א. נ' ע.

לפני כבוד השופטת אסתר ז'יטניצקי רקובר

- 1 נפסק שחתימה על ייפוי כוח בלתי חוזר מהווה ויתור על זכותו של מעניק
2 המתנה במקרקעין לחזור ממנה, כשאינן חולק שבמקרה זה האם לא חתמה
3 על ייפוי כוח בלתי חוזר ומשכך, ניתן לומר שהאם לא ויתרה בכתב על זכותה
4 לחזור בה ממתן המתנה.
5 8.4 הוכחו אפוא קיומם של שני התנאים המצטברים הנדרשים בסעיף 5(ב) ומשכך,
6 זכאית האם לחזור בה ממתן המתנה.
7
8 8.5 משהתמלאו תנאי סעיף 5(ב) לחוק המתנה זכאית האם לבטל את המתנה, כשלמעלה
9 מן הצורך אדון גם בעילת הביטול המנויה בסעיף 5(ג) לחוק בדבר התנהגות מחפירה.
10
11 עילות הביטול הקבועות בסעיף 5(ג) לחוק .9
12
13 9.1 סעיף 5(ג) לחוק מונה שתי עילות ביטול חילופיות:
14
15 **האחת** - התנהגות מחפירה של מקבל המתנה כלפי נותן המתנה או כלפי בן משפחתו.
16 **השנייה** – הרעה ניכרת שחלה במצבו הכלכלי של הנותן.
17
18 9.2 סעיף 5(ג) מונה שתי חלופות אשר בקיומן יכול נותן המתנה לחזור בו מהתחייבותו
19 אפילו אם הוכח שוויתר בכתב על זכותו לחזור בו ואפילו אם הוכח שמקבל המתנה
20 שינה את מצבו בהסתמך על ההתחייבות.
21
22 קיומה של התנהגות מחפירה 9.3
23
24 9.3.1 התנהגות מקבל המתנה נחשבת כהתנהגות מחפירה כשהיא עולה כדי כפיות
25 טובה או פגיעה בכבודו של נותן המתנה או של בני משפחתו.
26
27 9.3.2 הפסיקה פרשה בהרחבה את הביטוי "התנהגות מחפירה". ראה בנידון ע"א
28 350/96 וייסר ואח' נ' שביט ואח' (פורסם בנבו 1999), בו קבע כב' השופט
29 טירקל, בדעת הרוב, את הדברים הבאים:
30
31 **"לדעתי יש לאמץ את הגישה השנייה, שממנה נגזרת המסקנה**
32 **שאת הביטוי "התנהגות מחפירה" יש לפרש פרשנות רחבה,**

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 6462-10-20 ע. נ' א.
תמ"ש 74529-11-20 א. נ' ע.

לפני כבוד השופטת אסתר ז'יטניצקי רקובר

1 המקלה על מי שהתחייב לתת מתנה לחזור בו. מסקנה זו
2 מושתתת על שלושה יסודות שלובים זה בזה ותומכים זה בזה:
3 (א) היסוד הראשון עולה מתוך עיון במהותה של המתנה ומתוך
4 ההשוואה בינה לבין התקשרויות לפי חוקים אחרים.
5 ...
6 לפי חוק המכר וחוק החוזים, וכן לפי חוקים אחרים, עומדים זה
7 מול זה צדדים שמעמדם החוזי שווה, שהם בגדר נותן ומקבל בעת
8 ובעונה אחת; החוזה שביניהם מחייב אותם לתת ולקבל, וגם
9 העברת הנכסים ביניהם היא דו-סטריית. לעומתם, מעמדם של
10 הצדדים העומדים זה מול זה לפי חוק המתנה אינו שווה, רק אחד
11 מהם הוא הנותן ורק אחד מהם הוא המקבל; רק אחד מהם חייב
12 לתת ואילו השני אינו חייב לקבל, והעברת הנכסים ביניהם היא
13 חד-סטריית. שם – הקור של העסקה כאן – החוס של הנתונה.
14 שם – החשבון וכאן – היעדר חשבון. שם – צדק וכאן – צדקה.
15 סיכומו של דבר, המתנה היא מעשה של חסד שהוא נתינה לשם
16 נתינה ואין עמו ציפייה לתמורה. היא, באמת, "חסד של אמת".
17 ...
18 "לדעתי, המסקנה העולה מכל אלה היא שעוצמת התחייבותו של
19 נותן המתנה לתת אותה, לרבות עוצמת התחייבותו לא לחזור בו
20 מן הנתונה, חלשה לאין ערוך מעוצמת התחייבותו של מתקשר
21 בחוזה. כך גם משקל ציפיותו של מי שאמור לקבל את המתנה,
22 לרבות משקל ההסתמכות שלו על ההתחייבות לתתה, שהיא,
23 בדרך-כלל, כ"משקל נוצה" לעומת משקל זכותו של הנותן לחזור
24 בו (לעניין זה ראו פרידמן וכהן בספרם הנ"ל, בעמ' 485-483).
25 (ב) היסוד השני מצוי בחוק המתנה גופו...
26 ...
27 (ג) היסוד השלישי שורשו בחובת תום-הלב המוטלת על הנותן
28 ועל המקבל לפי סעיפים 12 ו-39 לחוק החוזים, החלים כאן מכוח
29 סעיף 61(ב) לחוק החוזים. אעמוד על כך בקיצור.
30 חובת תום-הלב היא ביסודה חובה מוסרית. לאור מאפייניה
31 הנזכרים של המתנה נגזרת מחובת תום-הלב המוטלת על המקבל
32 חובתו לנהוג כלפי הנותן בהכרת תודה, בכבוד ובדרך ארץ. דומה
33 שכך היה מקובל בעמנו מדורי דורות, וסבורני שכך יש לנהוג גם

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 6462-10-20 ע. נ' א.
תמ"ש 74529-11-20 א. נ' ע.

לפני כבוד השופטת אסתר ז'יטניצקי רקובר

1 היום. חברי הנכבד עמד על כך שלפי פסקי-הדין הגרמניים
2 "נדרש שיתקיימו אלמנט אובייקטיבי של חומרת התנהגותו של
3 המקבל, ואלמנט סובייקטיבי של הפגנת כפיות טובה מצדו". עוד
4 עמד על כך ש"משמעותו הרגילה והשגורה של ביטוי זה היא
5 התנהגות שלילית ביותר, התנהגות שהנפש סולדת ממנה"
6 (הכוונה ל"התנהגות מחפירה"- י' ט'). מסכים אני לכך שיש
7 לבחון את ההתנהגות מן ההיבט האובייקטיבי ומן ההיבט
8 הסובייקטיבי. כמו כן מסכים אני שיש יסוד לכך שבלשון הדיבור
9 אכן זאת משמעותו של הביטוי, אולם לאור אופייה המיוחד של
10 המתנה ולאור חובת תום-הלב של המקבל, כפי שאני מבין אותה,
11 אין לפרש את הביטוי לפי משמעותו הרגילה, אלא לפי המשמעות
12 שיש לתת לו על רקע מערכת היחסים שבין נותן המתנה למקבל
13 המתנה. לדוגמה, מילת גנאי, אמירה של זלזול ואפילו עקימת
14 פרצוף, שייחשבו עניין של מה בכך על רקע מערכת יחסים אחרת,
15 משמעותן רעה וחמורה כאשר מדובר בנותן מתנה ובמקבלה. לפי
16 שיטתי, לענייני של סעיף 5(ג) לחוק המתנה, די בהתנהגות בלתי
17 ראויה כלשהי כדי להקים את עילת החזרה".

יישום לנסיבות דין 9.4

21 9.4.1 האם טוענת להתנהגות מחפירה מצד הבת כלפיה, אשר באה לידי ביטוי
22 במעשים הבאים:

- 24 • הבת לא אפשרה לאם להתנהל כרצונה בדירת מגוריה, אסרה עליה
25 לצאת מהבית ולפגוש את חברותיה או להזמין לביתה.
- 26 • השתלטה על חשבון הבנק של האם וביצעה בו פעולות ללא רשות האם
27 וללא עידכונה, תוך ריקון חשבון האם.
- 28 • החליפה את הפלאפון אשר היה שייך לאם לפלאפון השייך לה, בו
29 הוקלטו כל שיחות האם, כדי שהבת תוכל לעקוב אחרי מעשיה של האם.
- 30 • הבת החליטה לערוך שיפוץ, בניגוד לרצון האם, בו שברה קיר בדירת
31 המגורים ופינתה מהבית חפצים ומזכרות שהיו יקרים לאם, חרף
32 התנגדות האם.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 6462-10-20 ע. נ' א.
תמ"ש 74529-11-20 א. נ' ע.

לפני כבוד השופטת אסתר ז'יטניצקי רקובר

- 1 • הבת סירבה לצאת מביתה של האם, למרות בקשת האם שתעשה כן
2 ובשל כך נאלצה האם לעזוב את ביתה ולעבור ולהתגורר בבית בתה
3 השנייה.
4 • הבת שלחה איומים בלשון מבישה ביותר לאחותה.
5

6 9.5 מהעדויות שהובאו בפני בית המשפט הוכחו המעשים הבאים:

7
8 9.5.1 משך שנים רבות התגוררה הבת בבית האם, כשהאם נותנת בה אמון מלא
9 ומוחלט ובמסגרת אמון זה הסכימה שבתה תקבל סיסמא מהבנק, בו התנהל
10 חשבון האם ובעזרת סיסמא זו תוכל הבת לבצע פעולות בחשבון הבנק של
11 האם.

12
13 9.5.2 בתקופת הקורונה אסרה הבת על אמה לצאת ולהיפגש עם חברים או
14 להזמין לבית האם וזו עדות האם בחקירתה הנגדית בביהמ"ש מיום
15 5.10.2021, עמ' 18:

16
17 "ש. והפסקת לסבול אותה בזמן הקורונה כשהיה
18 לכם ויכוחים בבית כשהיא לא אפשרה לך לצאת
19 מהבית להסתובב בגלל הקורונה?
20 ת. לא נתנה לי לצאת אמרתי לך אפילו לחדר
21 מדרגות 3 חודשים היא עינתה אותי.
22 ש. זה לא יתכן שהיא עשתה את זה כדי שלא תגיעי
23 למקומות סגורים ששם מעשנים?
24 ת. היא עשתה את זה כדי שאני לא אצא ואדביק
25 אותה. היא דאגה לבריאות שלה ולא לשלי".

26
27 כן העידה האם בעמ' 13 לפרוטוקול:

28
29 "ש. תאמרי לי בבקשה אם זה נכון שחלק גדול
30 מהוויכוחים כמעט 100 אחוז של ויכוחים בינך
31 לבין א. היה על רקע העובדה שהיא לא רצתה
32 שתלכי לעשות הימורים בתקופת הקורונה בגלל

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 6462-10-20 ע. נ' א.
תמ"ש 74529-11-20 א. נ' ע.

לפני כבוד השופטת אסתר ז'יטניצקי רקובר

- 1 הסיכון של היציאה מהבית ובהצטופפות עם
2 אנשים אחרים?
3 ת. 3 חודשים היא סגרה אותי בבית. לא נתנה לי
4 לצאת לזרוק זבל והיא חנקה אותי בקיצור.
5 ש. שאלתי אותך האם זה נכון שהיא לא רצתה
6 שתלכי להימורים?
7 ת. איזה הימורים. מותר לי לצאת מהבית. אני
8 מעבירה את הזמן שלי עם חברות וזה הכל".
9
10 9.5.3 הבת ניסתה לטעון, שאסרה על אמה לצאת, שכן אמה מהמרת כפייתית
11 בבתי הימורים בלתי חוקיים. למותר לציין שאפילו אם נכונה טענת הבת
12 היא אינה יכולה לאסור על אמה לעשות כן.
13
14 9.5.4 זאת ועוד, האם גם העידה, שבניגוד להסכמתה, החליטה הבת לערוך שיפוץ
15 בבית האם, הרסה קיר וזרקה חפצים סנטימנטליים לאם. ראה סעיפים 22-
16 23 לתצהיר עדותה הראשית של האם:
17
18 "22. למרות התנגדותי החליטה הנתבעת לשבור קיר
19 בדירה ללא הסכמתי ורצוני, למרות שביקשתי
20 ממנה שלא מתאים לי כל הבלגן שהיא עושה
21 בדירה. א. פשוט המשיכה לעשות כרצונה
22 והמשיכה בשיפוץ ועל שיפוץ זה היא שילמה
23 מכספי, שהרי היא לא עובדת ואין לה הכנסות.
24 23. הנתבעת זרקה מתוך הדירה והבוידעם חפצים
25 אישיים ומזכרות שלי ושל בעלי ללא רשותי
26 והסכמתי ולמרות בקשתי ממנה לא לעשות
27 זאת, היא זרקה את הפריטים".
28
29 9.5.5 בחקירתה הנגדית של הבת, בעמ' 25 לפרוטוקול מיום 5.10.2021, הודתה
30 הבת שהחליטה לעשות שיפוץ בבית בסוף חודש פברואר 2020, כשבסעיף 58
31 לסיכומי הבת הודתה הבת שזרקה מזנון מעץ, שנבנה על ידי אביה המנוח
32 "וגם חפצים אישיים של הנתבעת כוסו בעובש ונזרקו בליתי ברירה, שכן
33 בריאותה של התובעת חשובה יותר מכל חפץ בר חלוף..." דברי הבת.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 6462-10-20 ע. נ' א.
תמ"ש 74529-11-20 א. נ' ע.

לפני כבוד השופטת אסתר ז'יטניצקי רקובר

1
2 9.5.6 לעניין משיכת הכספים מחשבונה של האם, הודתה הבת שהעבירה סכומי
3 כסף ניכרים מחשבון האם לחשבונה הפרטי, תוך שהיא מנמקת את
4 התנהלותה זו בכך שבכסף שהעבירה לחשבונה שילמה את הוצאות הבית
5 והימוריה של האם, כשאינה מספקת כל הסבר סביר מדוע לא יכלה הבת
6 לבצע את כל התשלומים הנדרשים ישירות מחשבון האם ולשם מה העבירה
7 כספים לחשבונה הפרטי.

8
9 9.5.7 במהלך חקירתה הנגדית הודתה הבת, שמשכה כספים מחשבון אמה
10 לחשבונה הפרטי בטענה, שאמה נהגה להיכנס למשיכות יתר וזו עדותה, עמי
11 37 לחקירתה:

"לשאלת בית המשפט:

12
13
14 ש. מאיפה באו מאות אלפי שקלים?
15 ת. הכספים שהועברו אלי במצטבר במשך כל השנים האלה
16 מאמא שלי שימשו למתן הלוואה לאחי, תשלום
17 החשבונות, החזרי הלוואה שהיא הייתה חייבת,
18 כשבחלקם היא קיבלה במזומן לידיה לצורך ההימורים
19 שלה.
20 ש. מדוע הועברו הכספים מלכתחילה מחשבונה של האם
21 אליך?
22 ת. כיוון שאמא שלי לא הייתה מסוגלת לנהל חשבון בלי
23 להיכנס לאוברדרפט והלוואות מהבנק". (הדגשה שלי).

24
25 9.5.8 יודגש שבחקירתה הנגדית בביהמ"ש סירבה הבת להציג את דפי חשבון
26 הבנק השייך לה על מנת להוכיח שהכספים שמשכה מחשבון האם אכן
27 שימשו לתשלומי אחזקת הבית וכו'.

28
29 9.5.9 בנוסף הוצגו על ידי האם הודעות ששלחה הבת לאחותה, כשנוכחה לדעת
30 שאמה יוצרת קשר עם האחות. הודעות שתוכנן קשה ביותר, שאפילו לא ניתן
31 לצטטן ובנוסף לכך, באותה תקופה החליפה הבת את הפלאפון שהיה ברשות
32 האם לפלאפון ישן שלה, אשר הקליט את שיחות האם.
33

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 6462-10-20 ע. נ' א.
תמ"ש 74529-11-20 א. נ' ע.

לפני כבוד השופטת אסתר ז'יטניצקי רקובר

1 בשל המעשים הנ"ל, הרגישה האם שבויה בביתה שלה, כשעליה להיכנע לכל
2 גחמות בתה ואינה יכולה להתנהל כרצונה ועל כן פנתה לבתה בבקשה
3 שתפנה את הבית, אך זו השיבה שהן תפגשנה בבימ"ש וזו עדות האם, עמ'
4 11 לחקירתה בבית המשפט:

5
6 "ש. תאמרי לי בבקשה יש תאריך מדויק שבו עזבת
7 את הבית שרשום על שמך?
8 ת. ברגע שראיתי שהיא הרסה לי קירות וזרקה לי
9 דברים שהייתי נורא קשורים אליהם, אמרתי
10 לה א., אני כועסת, תצאי מהבית, היא אומרת
11 לי אנחנו ניפגש בבית המשפט, מה זה?"

12
13 9.5.11 ובעמ' 18 לפרוטוקול העידה האם:

14
15 "ש. תאמרי לי ואז החלטת לעזוב את הבית?
16 ת. היא הרסה את הבית ואני לא יכולה להישאר
17 בבית הרוס. היא הרסה קירות בלי לשאול אולי.
18 ש. היא עשתה שיפוץ?
19 ת. אבל אני לא מרשה לה. לא הרשיתי לה לעשות
20 את זה. היא עשתה שיפוץ כשלא הרשיתי לה
21 וזרקה דברים שלי.
22 ש. ובגלל זה החלטת לעזוב את הבית בגלל מה שאת
23 מתארת?
24 ת. כן, כשנמאס לי ואני רוצה למות בשקט.
25 ש. אז את החלטת לעזוב את הבית והיא לא סילקה
26 אותך. את החלטת שלא מתאים לך ולא נוח לך
27 והיא לא סילקה אותך?
28 ת. היא סילקה אותי, זה נקרא שהיא סילקה אותי
29 בזה שהיא אמרה לי ניפגש בבית משפט זה
30 שהיא סילקה אותי".
31

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 6462-10-20 ע. נ' א.
תמ"ש 74529-11-20 א. נ' ע.

לפני כבוד השופטת אסתר ז'יטניצקי רקובר

- 1 עקב התנהגותה זו של הבת נאלצה האם לעזוב את בית מגוריה, כשבתה נותרה
2 להתגורר בביתה, כשאינן ספק שהתנהגות זו של הבת הינה התנהגות שאינה ראויה,
3 והמהווה "התנהגות מחפירה".
4
5
6
7
8 **סיכום** 10.
9
10 10.1 בנסיבות דיון, הוכחה קיומה של עילת הביטול המנויה בסעיף 5(ב) וכן הוכחה עילת
11 הביטול המנויה בסעיף 5(ג) בדבר התנהגות מחפירה, אשר כל אחת מעילות אלו
12 מזכות את האם בביטול המתנה ומשהודיעה האם על ביטול המתנה - המתנה בטלה.
13
14 10.2 אני מחייבת את הבת בתשלום הוצאות ושכר טרחת עו"ד לאם בסכום של 25,000 ₪.
15
16 10.3 פסק הדין יישלח לצדדים והתיקים ייסגרו.
17
18 10.4 ניתן לפרסם את פסק הדין תוך השמטת כל הפרטים המזהים.
19
20
21
22 **ניתן היום, ו' תמוז תשפ"ב, 05 יולי 2022, בהעדר הצדדים.**
23
24
25
26 אסתר ז'יטניצקי רקובר, שופטת